

ОСНОВНІ МОДЕЛІ ДЕНУМЕРАЛЬНОЇ ВЕРБОКРЕАЦІЇ

Князева А. Ю., студ. гр. ПР-71

Життя в сучасному світі неможливе без спілкування, а мова є універсальним його засобом. Поява нових слів, їх здатність створювати нові слова та словосполучення сприяють розвитку словникового складу мови та його еволюції. Важливе місце в системі мови займають слова лексико-семантичного поля кількості (ЛЮЖ), тобто поліцентричної ієрархічної парадигми, домінантне місце в якій посідають номінації числа, слова міри та ваги. Провідне місце числівників у ЛСПК есплікується їх кореляцією з натуральним рядом чисел, можливістю замінювати лічильні слова, їх широким вживанням в науці та повсякденному житті.

У мовному полі кількості відображаються системні відношення, властиві навколишньому світу, когнітивному процесу, взаємообумовленості лінгвістичних і соціальних факторів. Системність квантитативних одиниць англійського лексикону гіпотетично впливає із загальної теорії системності мови. Аналіз словникового складу англійської мови і текстового матеріалу об'єктивує наявність квантитативних одиниць, їх системність, що проявляється у парадигматичній і синтагматичній організації, на рівнях мови і мовлення, при синтезі їх внутрішньослівних і міжслівних характеристик. Польовий підхід до вивчення квантитативних одиниць дає можливість експлікувати їх системно-функціональні ознаки.

Лексичні засоби вираження кількості охоплюють числові та дименціональні компоненти. Сему кількості реалізують числівники, денумеративи, лічильні слова і мезуративи. Під денумеративами ми розуміємо секундарні конструювання, вихідною морфемою яких є коренева основа числівників, та яким притаманні особливі способи та моделі творення. Серед них виокремлюються субстантивні, ад'єктивні, адвербіальні, та службові слова.

В процесі дослідження емпіричного матеріалу було виявлено, що основними моделями вербокреації денумеративів є словоскладання, тобто композиція, та конверсія. Словоскладання - це поєднання кореневих або основних морфем, внаслідок чого з'являється нове слово. Такі слова називають композитами. Конверсія - це утворення нового слова внаслідок переходу даної основи в іншу парадигму словозміни.

Основи числівників у словотвірній парадигмі проходять девіацію від позначеного морфемою числа до квалітативних оцінок та спустошеної семи нумеральності. Семантична девіація числівників проявляється на векторах епідигматики, на просторах денумерального конструювання у послідовності: ад'єктиви → прислівники → службові слова. Таким чином, у своєму діяхронічному бутті числівники проходять етапи від предметності до квантитативності, виступають маркерами розмитої нумеральності та спустошеності.

Опрацюючи матеріали англомовного художнього дискурсу, було виокремлено наступні моделі денумеративів, розподілені на три групи за їх частиномовними характеристиками:

Субстантивна група

1) Num 1 + Num2 (конверсія) Jess tells te you got a two-one [3,57].

2) Num+N+Adj (конверсія) She felt like a fourteen-year-old [3,62].

3) Num+Prep (конверсія).

It's probably nothing, a one-off [3,66].

В субстантивній парадигмі найчастіше зустрічаються суфікси - er, -(e)s. -th.

4) Num + -er (афіксація) Sorry, it's only a two-seater [3,118].

5) Num + -th (афіксація) But you aren't the hundredth either [3, J 69].

6) Num + -(e)s (конверсія) This had been in the late seventies [3, 190]. Ад'єктивна група

1) Num1+Num2. I'm catching the eleven-thirty train [3,199].

2) Num1+Num2+N+Adj. Happily it was only a twenty-four-hour virus[3,150].

3) Num +particle + Num. She needed to start thinking about another depressing nine-to-five job [1, 45].

4) Num- + -some.

Морфема -some співвідносить денумеральні утворення з мовними засобами приблизної кількості. She's got twentysome unread letters [1, 136].

5) Num+ -th. When the telephone rang for the seventh time that morning he answered it without getting his hopes up [3, 113].

Адвербіальна група

1) Num- + -ce.

Деривативи на -ce утворюють закриту парадигму (once, twice, thrice). Her friends were twice as bad as Denise [1, 191].

2) Num-+-fold.

Утворення з -fold майже необмежені, вони охоплюють усі основи числівників, окрім one.

"I was guided, by your advice in those past days, " I said, "and now, Marian, with reliance tenfold greater I will be guided by it again." [2, 447].

1. Ahern, Cecelia. P.S. I love you. - HarperCollins Publishers, 2004, - 236p.
2. Collins Wilkie, The Woman in White. - Bantam Classics, 2003, - 563p.
3. Mansell, Jill. Head Over Heels-Headline Book Publishing, London, 1998,-441 p.

Наук. кер. – Медвідь О. М., к. філол. н., доцент СумДУ